

TAMİL KAPLANLARI: MAĞLUBİYETİN JEOPOLİTİK ANALİZİ

Tolga ÖZTÜRK*

Öz

Sri Lanka Hindistan'ın hemen güneyinde bulunan bir ada ülkesi olması bakımından şahsına münhasır coğrafi özellikler barındırmaktadır. Sri Lanka 1980'li yıllardan itibaren Tamil İlam Kurtuluş Kaplanları, yaygın bilinen adıyla Tamil Kaplanları'nın terör faaliyetlerine maruz kalmıştır. Devlet uzun mücadeleler neticesinde 2009 senesinde Tamil Kaplanları'na karşı mutlak zaferle mücadelesini sonlandırmıştır. Dünyanın birçok bölgesinde devletlere yönelik sürdürülen terör faaliyetlerine karşı mutlak zaferle mücadelenin sonlanması sıklıkla rastlanılan bir durum değildir. Sri Lanka'nın imkânları çok geniş bir ülke olmamasına rağmen bu mücadeleyi kazanmasındaki faktörleri ortaya çıkarmak çalışmanın temel eksenini oluşturmaktadır. Çalışmanın yöntemini ise 20. Yüzyılın başında yaşamış ve önemli eserler vermiş olan Nicholas Spykman'ın jeopolitik konusundaki kuramı belirlemektedir. Spykman 20. yüzyıldan günümüze jeopolitik hususunda dünyada sayılı kuramcılardan birisi olarak, coğrafyanın politika üzerindeki etkisini ziyadesiyle ön plana çıkaran bir bilim adamıdır. Tamil Kaplanları'nın Sri Lanka devleti tarafından mutlak bir şekilde mağlup edilmesinin arka planında ise coğrafi koşulların bulunduğu ve bunun Spykman'ın kuramı ile doğrulanabilir olduğu çalışmanın neticesinde detaylandırılmıştır. Sonuç olarak bu çalışmanın amacı Tamil Kaplanları'nın güçlü bir devlet sınıfında değerlendirilemeyecek Sri Lanka tarafından nasıl mağlup edildiğini Spykman'ın jeopolitik kuramı yardımıyla analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: Tamil Kaplanları, Sri Lanka, Nicholas Spykman, Terör, Jeopolitik.

TIGERS OF TAMIL: A GEOPOLITICAL ANALYSIS OF THE DEFEAT

Abstract

Sri Lanka has unique geographical features in terms of being an island country located just south of India. Sri Lanka was exposed to the terrorist activities of the Liberation Tigers of Tamil Eelam, commonly known as the Tigers of Tamil, since the 1980s. As a result of long combat, the state ended its struggle with

* Dr. Öğr. Üyesi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi İİSBF Uluslararası Ticaret Bölümü, tolga.ozturk@alanya.edu.tr , <https://orcid.org/0000-0002-8236-0389>.

absolute victory against the Tigers of Tamil in 2009. It is not common to end the war with an absolute victory against terrorist activities carried out against states in many parts of the world. Although Sri Lanka is not a country with a wide range of possibilities, revealing the factors in winning this struggle constitutes the main aim of the study. The method of the study was the geopolitical theory of Nicholas Spykman, who lived at the beginning of the 20th century and produced significant works. Spykman, as one of the few theorists in geopolitics from the 20th century to the present, was a scientist who highly emphasized the impact of geography on politics. The geographical conditions behind the absolute defeat of the Tigers of Tamil by the Sri Lankan state, and that this can be verified with Spykman's theory, were presented in detail in the study. Consequently, the aim of this study was to analyze how the Tigers of Tamil were defeated by Sri Lanka, which cannot be considered as a powerful state, with the contribution of Spykman's geopolitical theory.

Keywords: *En Az 3, En Fazla 5 Anahtar Kelime Olmalı. İtalik ve İlk Harfleri Büyük Olmalı.*

Giriş

Sri Lanka, Hindistan'ın hemen güneyinde, Hint Okyanusunun kuzeyinde, günümüzde önemi giderek artan bir coğrafyada stratejik konumda bulunan bir ada devletidir. Sri Lanka'nın yaklaşık 65 bin km² toprak büyüklüğü ve 23 milyon nüfusuyla kayda değer bir ada ülkesi olduğu değerlendirilebilir. Hindistan ile hem coğrafi yakınlığı söz konusu olup hem de tarihi bağları bulunmaktadır. Sri Lanka'nın nüfusunun büyük kısmı etnik köken olarak Sinhalalar'dan oluşmaktadır. Nüfusun yaklaşık %75'ini oluşturan Sinhalalar'dan sonra en önemli etnik azınlığı ise Tamiller oluşturmaktadır. Toplam nüfus içindeki payları yaklaşık %12 civarında olan Tamiller adanın ekseriyetle kuzeyinde yaşamaktadırlar (CIA, 2022).

Sri Lanka İpek Yolu'nun deniz ayağının en önemli ülkelerinin başında gelmektedir. Bu da onu geleneksel ticaret rotaları içerisinde özel bir yerde konumlandırıldığını göstermektedir. Avrupalılar tarafından da 16. yüzyılda Portekizliler tarafından kolonileştirilmiş, daha sonra sırasıyla Hollandalılar ve Birleşik Krallık tarafından bağımsızlığını kazandığı 1948 yılına kadar Avrupalıların egemenliği altında kalmıştır. Sri Lanka'yı stratejik olarak özel kılan temel husus doğu ile batı arasındaki deniz ticaretinin merkezinde yer alması olarak değerlendirilebilir (Bandaranayake, 1990: 21).

Sri Lanka Hint Altkıtası (Indian Subcontinent) olarak tabir edilen Avrasya'nın güneyi ve Hint Okyanusu'nun kuzeyinde bulunan konumu sadece günümüzde değil tarih boyunca ticaret açısından önemli rol oynamıştır. Örneğin ülkede yer alan Müslüman azınlık nüfusun yaklaşık yine %10'unu oluşturmaktadır (CIA, 2022) ve İslam Devleti zamanında ticaret vasıtasıyla Müslümanlaşan nüfusla birlikte, Hindistan, Malezya, İran'dan gelen Müslüman nüfusun bir karışımı olduğu belirtilmektedir. Dolayısıyla Sri Lanka Müslümanlarını aslında Sinhala veya Tamil olarak tanımlamak pek mümkün değildir (Ali, 1997: 258,259).

Adadaki etnik kompozisyonun yeknesak olmaması, Sri Lanka'da bağımsızlık sonrası siyasal sorunlar yaşanması için uygun zemin oluşturan temel faktördür. Bunun yanında coğrafi olarak da ülkenin şahsına münhasır özellikleri ve konumu ise söz konusu siyasal sorunların farklı bir boyut kazanmasına vesile olmuştur. Sri Lanka adasının kuzey bölgesinde yaşayan Tamiller ile Hindistan'ın güney eyaleti Tamil Nadu arasında denizden mesafe yaklaşık 30 km'dir. Hindistan ile Sri Lanka arasındaki deniz yolu geçişi ise Tamil Nadu ile Jaffna arasında bulunan Palk Geçidi ile sağlanmaktadır. Bu stratejik deniz yolu geçidinin kontrolünü sağlamak büyük önem taşımaktadır (Mayilvaganan, 2019: 36)

Elimizdeki coğrafi somut verilerle bir ülkenin yaşadığı siyasal sorunların kaynağını birlikte değerlendirdiğimiz zaman analiz yapmak kolaylaşmaktadır. Zira Nicholas Spykman 20. Yüzyılın başında ortaya koyduğu ve somut verilere dayalı nasıl analiz yapılacağını ortaya koyan kuramı ile birlikte, belki de sosyal bilimlerde hiç olmadığı kadar pozitif bilimlerdeki çıkarsamalara yakın sonuçlar elde etmek mümkün olmaktadır. Spykman'ın belirttiği üzere savaş zamanlarında devletler buldukları coğrafyayı üs olarak kullanmaktadır ve bunu değişmeyen coğrafi verilerine bağlı kalarak yapmak zorundadırlar (Spykman, 1938a: 29).

Dolayısıyla bu çalışmanın temel amacı bağımsızlığını nispeten yeni kazanmış bir ulus olan Sri Lanka'nın etnik temelli yaşadığı terör sorununun çözümünü coğrafi koşullarının etkisiyle nasıl bertaraf ettiğinin analizini yapmaktır. Sri Lanka'nın bir ada devleti olması, karşı kıyısında bulunan denizden komşusu Hindistan'ın sorun yaşadığı etnik unsurlarla yakından bağlantılı olması, deniz ticaret yollarında önemli konumda bulunması gibi etkiler Sri Lanka ve verdiği mücadelede belirleyici olmuştur.

1. JEOPOLİTİK KURAM IŞIĞINDA SRİ LANKA

Coğrafya unsurunun ulusların politikalarında ayırt edici olduğundan ilk bahseden isim Frederik Ratzel'dir. Alman bilim adamı "Geopolitik" adlı eserinde jeopolitiğe ilk kez yer vermiş ve uluslararası ilişkiler disiplinine yani bir bakış açısı kazandırmıştır (Mercier, 1990: 607).

Ratzel'den sonra ise Nicholas Spykman coğrafya unsurunu ayırt edici olmaktan öte "belirleyici" olarak görmüştür. Bu bağlamda Spykman jeopolitik alanında coğrafyanın politikaya etkisi hususunda en fazla önem veren isim olduğu söylenebilir (Spykman, 1938a: 30).

Spykman coğrafi unsurun bir ülkenin gücüne doğrudan etkisini somutlaştırmış; verdiği örnekler arasında bir ülkenin toprak büyüklüğünün artmasıyla gücünün artacağı savını öne sürmüştür. Bunun nedeni olarak büyük alana sahip ülkelerin nüfuslarının da büyümesine zemin hazırlanacağından bahsetmiştir. Bunun yanında ekonomik büyüklüğü ulaşmalarının daha kolay olduğu söylemiş zira toprak büyüklüğü arttıkça yer altı ve yer üstü kaynaklarının doğru oranda artacağından bahsetmiştir. Bu bağlamda toprak büyüklüğü beraberinde ekonomik büyüklük, nüfus yoğunluğu ve siyasi olarak farklı coğrafyalara ulaşma imkânı tanıdığından,

fazla alana sahip ülkelerin görece daha güçlü olacağını savunmuştur (Spykman, 1938a: 31).

Spykman'ın büyük güç olmanın coğrafi şartlarından en önemlisi olarak belirttiği toprak büyüklüğünün önemini tarihsel olarak ispat etmek mümkündür. Zira tarihteki büyük imparatorluklar; Roma İmparatorluğu, Osmanlı İmparatorluğu, Büyük Britanya İmparatorluğu, Çin İmparatorluğu, Moğol İmparatorluğu'nun toprakları çok geniş olmuştur. Her birinin şahsına münhasır özellikleri olsa da ortak özellikleri büyük topraklara sahip olmalarıdır. Bu bağlamda tarihsel veriler de Spykman'ın iddiasını doğrular niteliktedir (Spykman, 1938a: 31-37).

Toprak büyüklüğünün Sri Lanka üzerindeki etkileri ülkenin kendisinden değil, komşusundan ileri gelmektedir. Yalnızca 65 bin km²'lik büyüklüğüyle Sri Lanka'nın büyük devlet olma kapasitesinin olmadığı rahatlıkla söylenebilir. Fakat Sri Lanka'nın politikalarını belirleyen unsur olarak hemen yanı başında duran büyük ülke Hindistan'a odaklanmak gerekecektir. Spykman'ın belirttiği üzere büyük güçler sürekli toprak genişletme eğiliminde olacaklardır. Sri Lanka için en büyük tehdit ise Hindistan'ın hem toprak büyüklüğü hem de toplam kapasite bakımından Sri Lanka'dan fazlaca güçlü olması en büyük tehlike olarak görülebilir. Sri Lanka'nın bu tehdidi nasıl bertaraf ettiği küresel güç dengesi ile cevaplandırılabilir. Hint Okyanusu'ndaki stratejik konumu Sri Lanka'yı hem Çin, hem ABD hem de Avrupalı diğer güçler açısından cazip kılmaktadır. Bu bağlamda Sri Lanka'nın bağımsız olması, bir başka deyişle Hindistan tarafından yutulmaması bahsettiğimiz bu küresel güçlerin ulusal çıkarları açısından önem arz etmektedir. Dolayısıyla Sri Lanka'nın Hindistan'ın yanı başında bulunması aslında Hindistan açısından bir güvenlik zafiyeti olarak da değerlendirilebilir (Spykman, 1938b: 230).

Bunların yanında ülkelerin buldukları coğrafi bölgeler de politikalarında doğrudan etkilidir. Bunun temel nedeni, çatışma ve istikrarsızlık bölgelerine yakın ülkelerin düzensizliklerden doğrudan etkilenip, başta ekonomileri olmak üzere toplam güçlerinde gerilemeye yol açacakları belirtilmiştir (Spykman ve Rollins, 1939a: 403). Sri Lanka çatışma ve istikrarsızlık bölgesinde bulunmamakla birlikte, kendisi on yıllarca terör sorunuyla çabalamak durumunda kaldığı için bu durum kendi gücünün azalmasına yol açmıştır.

Ayrıca çatışma bölgesinde bulunmasa dahi bazı ülkelerin büyük güç olmak için daha fazla coğrafi avantaja sahip oldukları söylenebilir. Spykman'a göre bir ülkenin büyük güç olabilmesi için kuzey yarımkürede yer alması gerekmektedir. Bunun temel gerekçesi ise kuzey yarımkürede toprakların daha fazla olması ve toplam ekonomik ve nüfusun bu yarımkürede daha fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Bunun yanında Avrasya kıtası da Spykman'ın konu aldığı önemli bölgelerden biridir. Bunun nedeni olarak da kıtanın dünyanın en büyük kıtası olmasından, dünyanın en kalabalık nüfusuna ev sahipliği yapmasından ve dünyanın en büyük toplam ekonomik faaliyetinin bu kıtada olmasından kaynaklandığını belirtmektedir

(Spykman, 1938a: 39). Bu bağlamda Spykman'ın belirttikleri üzerinden Sri Lanka değerlendirmesi yapılacak olursa; Sri Lanka'nın Avrasya'nın tam güneyinde yer alan ada devleti olması onun konumunu bilhassa ekonomik ve ticari faaliyetler açısından çok önemli kılmaktadır. Bu bakımdan üzerinde etkisini artırmaya çalışacak fazlaca büyük gücün rekabet alanı haline geleceği varsayılabilir.

Sri Lanka açısından Spykman'ın belirttiği topografya unsurları da büyük önem arz etmektedir. Spykman ülkeleri 3 ayrı kategoride değerlendirmektedir. Söz konusu bu 3 topografik sınıflandırma ülkelerin politik karakterlerini doğrudan etkileyen faktörler olarak belirtilmiştir (Spykman, 1938b: 220-223).

İlk olarak “Kara Ülkesi”nden bahsedilmektedir. Kara ülkeleri topoğrafik özelliklerine bağlı olarak en kolay savunulabilen ülkeler olarak sınıflandırılmışlardır. Eğer bir kara ülkesi dağlarla çevrili engebeli bir arazide yer alıyorsa savunması çok kolaylaşacak, denize kıyısı bulunmadığından askeri gücünü denize de bölmek zorunda kalmayacağından tek unsura odaklanabilecektir. Fakat kara ülkesi düz bir araziden oluşuyorsa savunmada zorluklar yaşanacaktır. Bunun tarihteki en bilinen örneklerinden birisi Polonya'dır. Polonya batısında Almanya ve doğusunda Rusya ile çevrili, düz bir araziye sahiptir. Bu bağlamda doğu ve batısında iki güçlü ülkeyle baş etmesi çok zor olmuş, tarih boyunca bu iki ülkenin saldırılarına karşı mücadele vermek zorunda kalmıştır (Spykman, 1938b: 230).

İkinci olarak “Deniz Ülkesi” veya “Ada Ülkesi” topoğrafik özellikleri analiz edilmiştir. Sri Lanka bu sınıfa girmektedir. Spykman'a göre Ada ülkeleri topoğrafik özelliklerinden dolayı avantajlı ve savunulması kolay ülkelerdendir. Bunun nedeni denizlerle çevrili olmasından kaynaklı sahip olduğu kara parçasının kendiliğinden sularla sınırlanmış olmasından kaynaklanmaktadır. Deniz kuvvetlerine daha fazla önem göstererek savunmasını yine bir noktaya odaklayabilen ülkeler ada ülkeleridir. Ada ülkeleri fazlaca kara kuvveti bulundurmamak zorunda kalmazlar. Sri Lanka ise Ada ülkesi olmasının avantajlarını terörle mücadelesinde de kullanmıştır. Fakat ileride bahsedeceğimiz bazı topoğrafik özellikleri de terörist gruplar için bazı avantajlar yaratmıştır. Ada ülkelerinin bir diğer özelliği ise kendisine en yakın olan kıyıda ülke ile ilişkileridir. Bu ilişkiler Ada ülkesinin kıyıya olan konumunu ve durumunu belirlemektedir. Örneğin Sri Lanka kendisine yaklaşık 30 km mesafedeki kıta ülkesi Hindistan'a fazlaca yakındır ve potansiyel Hindistan tehdidi altındadır. Sri Lanka için güvenli ve ideal olan aslında karşı kıyıda kendisine tampon oluşturabilecek birkaç küçük devletçiktir. Fakat böyle bir durum söz konusu olmadığından Tamil Kaplanları ile Sri Lanka mücadelesinde Hindistan'ın Sri Lanka'ya doğrudan müdahalesi söz konusu olmuştur (Roberts, 2009: 27-28).

Sri Lanka'ya benzer coğrafi koşullara sahip bir ülkeyi karşılaştıracak olursak, Birleşik Krallık bunun için ideal bir örnek olacaktır. Birleşik Krallık kıta Avrupa'sının yanına Sri Lanka'nın Hindistan'a yakınlığına benzer bir şekilde konumlanmıştır. Bu bağlamda kıta Avrupa'sında olası birleşik büyük

bir güç Birleşik Krallık açısından ulusal güvenlik tehdidi olarak algılanmaktadır. Bu durumun gerekçesi ise Hindistan Sri Lanka ilişkisine benzer şekilde eğer kıta Avrupa'sında yeknesak büyük bir ülke olsaydı, Birleşik Krallık aynen Roma İmparatorluğu döneminde olduğu gibi ya bu büyük gücün işgaline uğrayacak ya da uydu devlet haline gelecektir. Bunu ünlü İngiliz başbakan Winston Churchill de dile getirmiştir. Churchill'in temelde belirttiği husus; Britanya'nın her zaman Avrupa'da büyük bir gücün ön plana çıkmasını engellemek olmuştur. Eğer bir güç öne çıkıp diğerlerini alt edip imparatorluğa dönüşmeye başlarsa, Britanya diğerlerini desteklemek zorundadır, zira bu Britanya için yaşamsal öneme sahiptir. (Garrity, 2016). Bu bağlamda Birleşik Krallık için kıta Avrupa'sında karşı kıyıda bulunan Belçika ve Hollanda iki küçük tampon devlet işlevini görmektedir. Söz konusu iki devlet bir bakıma Birleşik Krallık açısından coğrafi güvenlik sigortası işlevi görmektedir. Bunun yanında kıtadaki büyük devletler olan Fransa ve Almanya'nın birbirlerine bariz bir biçimde baskın hale gelmeleri de Britanya açısından iyi bir durum değildir. Fakat Sri Lanka'nın Britanya'nın koşullarına sahip olmadığı ortadadır. Bu bağlamda kıtadaki büyük güç Hindistan başta olmak üzere, diğer güçlerin etkisine açık biçimde varlığını sürdürmektedir.

Spykman üçüncü ve son olarak “Deniz ve Kara Ülkeleri” sınıfını ortaya koymuştur. Bu ülkeler dünya üzerinde en fazla bulunan ve savunulması en zor olan ülkeler sınıfına girmektedir. Basit nedeni ise bu ülkelerin hem kara hem de deniz gücünü aynı anda bulundurmaları gerekliliğidir. Böylelikle ekonomik ve insani kuvvetlerini iki alana da kanalize etmek zorunda kalmaktadırlar (Spykman ve Rollins, 1939b: 589).

Sri Lanka'nın ada ülkesi olmasından kaynaklanan denizlerin ve deniz geçişlerinin önemine değinmek gerekecektir. Bu bağlamda Amerikalı Mareşal ve jeopolitik uzmanı Alfred Thayer Mahan denizlerdeki hâkimiyetin önemini vurgulamaktadır. Denizlerde hâkim güç olunmasıyla birlikte dünyadaki karalara kolaylıkla ulaşımın sağlanıp hem savunma hem de saldırı anlamında büyük avantaj elde edileceğinden bahsetmiştir. Mahan özellikle denizlerin ve okyanusların çıkış noktalarını, dar boğazları kritik önemde olduğunu belirtmiştir (Crowl, 1986: 475-477).

Sri Lanka hususunda ise Mahan'ın kuramı Palk Boğazında somutlaşmaktadır. Palk Boğazı Sri Lanka ile Hindistan'ı birbirinden ayırmakta ve bu daralan deniz geçidi bilhassa uluslararası güvenlik ve uluslararası ticaret için kritik öneme sahiptir. Dolayısıyla denizler ve deniz geçitlerinin kontrolü Sri Lanka ve Tamil kaplanları için ayrı ayrı önem taşımaktadır. Bahsettiğimiz Palk boğazı ve boğazın girişindeki küçük kritik öneme sahip Kachchativu adası bilhassa 1990'lar ve 2000'lerde Tamil kaplanlarının kontrolünde bulunmuş ve Sri Lanka devletinin mücadelede fazlasıyla zorlanmasına vesile olmuştur (Mayilvaganan, 2019: 44).

Tamil Kaplanları ayrılıkçı hareketi adanın kuzey bölgesini kendisine merkez edinmiştir. Tamil nüfusunun da yoğun olarak yaşadığı bu bölgede Klinochchi şehri merkezi olarak tanımlanabilir. Coğrafi özellikleri açısından

incelendiğinde adanın kuzeyinde de Palk kKörfezi ile adanın kara bağlantısı kesilmektedir. Adanın kuzeyi ile tek bağlantı noktası ise Fil Geçidi¹'dir. Fil Geçidi bir bakıma adanın kuzey bölgesi ve önemli şehir Jaffna ile tek kara bağlantısıdır. Adada Tamil Kaplanları'nın ele geçiremediği Jaffna bölgesi ile Tamil Kaplanları'nın merkezi sayabileceğimiz Klinochchi arasında tek geçit noktası Fil Geçidi'dir. Dolayısıyla askeri ve stratejik olarak çok önem arz etmektedir. Fil Geçidi, Sri Lanka ordusunun Tamil Kaplanları ile mücadelesinde de en kritik coğrafi bölgelerden birisi olarak değerlendirilebilir (Shashikumar, 2009: 106).

2. TAMİL KAPLANLARI

Eski adı Seylan, daha sonraki adıyla Demokratik Sosyalist Sri Lanka Cumhuriyeti'nde etnik kökenli gerginliklerden kaynaklanan bağımsızlık hareketine dönüşen terörist organizasyonun adı Tamil İlam Kurtuluş Kaplanları ya da kısaca Tamil Kaplanları olarak bilinmektedir. Tamil Kaplanları 1970'lerin ikinci yarısından itibaren örgütlü bir şekilde yapılanmıştır. Fakat örgütün arka planı ve ideolojik kökenleri 1950'li yıllara dayanmaktadır (O'Ballance, 1989: 62).

1956 senesinde çıkarılan Sadece Sinhala Kanunu Tamil Kaplanlarının çıkış noktası olarak değerlendirilebilir. Zira Sri Lanka'nın etnik yapısı yaklaşık %75 Sinhalalar, yaklaşık %12 ise Tamillerden oluşmaktadır. Sinhalaların demografik olarak baskınlığından kaynaklanan ulus devlet inşası esnasında bazı uygulamalar Tamil toplumunu rahatsız etmiş, başlangıçta sadece demokratik ve barışçıl yollardan hak arama mücadelesine girişmişler; fakat bunda başarılı olamamışlardır. 1956 senesinde yürürlüğe giren Sadece Sinhala Kanunu ile ülkede Sinhalaca dışında herhangi bir dile resmi hüviyet verilmemiştir. Böylelikle olası istikrarsızlıkların temeli atılmıştır (Sherman, 2003: 198).

1970'lerin başlarında Sri Lanka'nın ve dünyanın ilk kadın başbakanı Sirimavo Bandaranaike, başlattığı ulusallaşma hareketi ile birlikte ülke çapında tüm üniversitelerde Sinhala dilinin ve kültürünün baskın hale gelmesini kanunlaştırmıştır (Chelvadurai, 1987: 116).

Bir ada ülkesi olan Sri Lanka'nın kuzey ve doğu kıyı bölgelerinde yoğun olarak yaşayan Tamil kökenlilerde ulusallaşmanın getirdiği standardizasyon ciddi rahatsızlıklara yol açmıştır. Bu bağlamda üniversite öğrencilerinin başlattığı protesto hareketleri ülke çapında örgütlü bir hal almaya başlamıştır. İlk başkaldırı Tamil Öğrenci Ligi ile başlamış, bunu takiben 1971 yılında silahlı eylemler boy göstermiştir. Silahlı eylemleri ilk düzenleyenler ise Janatha Vimukthi Peramuna adındaki Marksist siyasi parti olmuştur. Söz konusu partinin ve isyan içerisinde boy gösteren önemli figürlerden birisi ise Velupillai Prabhakaran adında o dönem henüz 18 yaşında olan genç olmuştur. Velupillai Prabhakaran daha sonra Tamil Kaplanları'nın kurucusu olacak kişidir (Richards, 2014: 10-12).

¹ Uluslararası literatürde "Elephant Pass" olarak geçen kavram Türkçeleştirilerek makale içerisinde "Fil Geçidi" olarak kullanılmıştır.

Prabhakaran, liderliğini yaptığı Tamil Kaplanları ile 1970'li yıllarda ilk eylemlerini gerçekleştirmiştir. Söz konusu eylemler ile birlikte 11 kişinin ölümüne sebep olmuştur. Bu ölümlerden en çok ses getireni ise Tamil kökenli vali Alfred Duraiappah'ın Tamil Kaplanları tarafından hain ilan edilip tapınakta ailesi ile birlikte ibadet ederken öldürülmesi olmuştur. 1975 yılında gerçekleşen bu hadiseyi örgüt 1978 yılında üstlenmiştir (Hoffman, 2006: 139).

Tamil Kaplanları uluslararası arenada anılan ismiyle 5 Mayıs 1976'da kurulmuştur. Lideri Uma Maheswaran, Prabhakaran ise örgütün askeri komutanı olmuştur. Ayrıca örgütte 5 kişiden oluşan bir üst düzey komisyon belirlenmiştir. Prabhakaran'ın genç sayılabilecek bir yaşta Tamil Kaplanlarını seçkin, acımasız, verimli ve son derece profesyonel bir savaş gücü haline getirmeye çalışmıştır. Prabhakaran, grubun sayısını başlangıçta küçük tutmuş, disiplinli ve iyi bir eğitim standardını oturtmaya çalışmıştır. Tamil Kaplanları başlangıçta polis memurları ve yerel politikacılar da dâhil olmak üzere çeşitli hükümet hedeflerine karşı nispeten ufak çaplı saldırılar gerçekleştirmiştir (Hoffman, 2006: 139).

Tamil Kaplanları kurulduktan hemen sonra ülke içerisinde siyasi parti olarak da boy göstermeye başlamıştır. Örgütün siyasi kanadını Birleşik Tamil Özgürlük Cephesi (Tamil United Liberation Front/TULF) oluşturmuştur. Örgütün kuruluşundan kısa süre sonra gerçekleşen 1977 seçimlerinde TULF muhalefet partisi konumuna yükselmiştir. Kısa sürede gerçekleşen hızlı yükseliş Sinhalalar tarafından daha fazla kaygı duyulmasına sebep olmuştur (Stokke ve Ryntveit, 2000: 292).

Tamil ayrılıkçı hareketinin genç Sri Lanka devletindeki hızlı ilerlemesi üzerine dönemin başbakanı Jayewardene liderliğindeki hükümet Tamil bölgesine kısmi yetki devrini içeren anlaşma yapılmasını kabul etmiştir. Söz konusu anlaşma TULF'un önerisi üzerine kabul edilmiştir. Fakat özerkliğe yakın olarak adlandırılabilinecek bu yetki devrinden Tamil Kaplanları başta olmak üzere diğer küçük Tamil öğrenci grupları ve siyasi hareketler memnun olmamıştır. Tamil Kaplanları ve diğer gruplar süreç içerisinde giderek marjinalleşmişler ve kesinlikle tam bağımsızlık isteklerinde ısrarcı olmuşlardır (Stokke ve Ryntveit, 2000: 297)

Tamil Kaplanları'nın ilk büyük eylemlerini gerçekleştirmesi ve yukarıda bahsedilen diğer Tamil gruplarının giderek radikalleşmesinin ardında Sinhalalar tarafından Tamillere karşı uygulanan pogrom (katliam)'ın yattığı söylenilebilir. Söz konusu katliam özellikle Tamil nüfusuna karşı yapılmıştır. Sinhala hükümeti tarafından da kabul edilen katliamda yaşamını yitirenlerin sayısı tam 371 Tamil olarak belirtilmiştir (Tambiah, 1986: 28). Söz konusu katliamlar Kara Temmuz (Black July) adıyla anılmaktadır. 1983 yılında gerçekleşen bu katliamdan sonra Tamil Kaplanlarının hükümete karşı ilk silahlı büyük eylemi de gerçekleşmiştir. Sri Lanka'nın kuzeyinin merkez ili Jaffna'da 23 Temmuz 1983 yılında Tamil Kaplanları'nın pusuya düşürdüğü 13 Sri Lanka askeri öldürülmüştür. Söz konusu eylemi adada

öldürülen binlerce Tamil'in intikamı için gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir (Kearney, 1986: 112)

Böylelikle Tamil Kaplanları ile Sri Lanka devleti arasındaki mücadele artık boyut değiştirerek tamamen karşılıklı çatışmaya dönüşmüştür. Bu bağlamda öncelikle ülke içinde istikrarsızlık adanın tümüne yayılmış, ardından en yakın coğrafyada bulunan Hindistan söz konusu politik istikrarsızlığa müdahalede bulunmaya başlamıştır.

2.1. Bir Jeopolitik Zorunluluk: Hindistan Müdahalesi

Tamil Kaplanları ile başlayan politik istikrarsızlığın ilk yansımaları coğrafyanın getirisi ile birlikte beklendiği şekilde Hindistan'da hissedilmiştir. Hindistan'ın Sri Lanka adasına bakan kısmında Tamil Nadu eyaleti bulunmaktadır ve adından da anlaşılacağı üzere Tamil kökenli insanların yoğun olarak yaşadığı eyalettir. Dolayısıyla yaklaşık 30 km'lik karşı kıyıda olan siyasi hadiseler Hindistan'ın müdahalesi beklenildiği şekilde karşımıza çıkmıştır. Hindistan'ın Sri Lanka içindeki siyasi karışıklığa dair duyduğu kaygının iki boyutlu olduğu söylenebilir. İlk boyutu olası bir Tamil Kaplanları galibiyeti ile elde edilen bağımsızlık karşı kıyıda Tamil Nadu eyaletine sıçrayabilir ve Hindistan içinde de istikrarsızlık oluşturabilir şeklindedir. İkinci bakış açısı ise Tamil Kaplanlarını destekleyerek yerinde müdahale ile Sri Lanka'nın iç işlerinde daha fazla kontrol elde edilmesi ve ileride adanın olası kontrolünün sağlanması şeklindedir. Bu bağlamda zaten süreç içinde Hindistan Tamil Kaplanları sorununa iki farklı politika izleyerek cevap vermiştir (Aliff, 2015: 323).

Hindistan ilk aşamada Tamil Kaplanları'na yardım etmeyi tercih etmiştir. Ağustos 1983 yılından Mayıs 1987 yılına kadar Hindistan Tamil Kaplanları'na askeri eğitim desteği vermiştir. Bunu Hindistan istihbarat örgütü RAW aracılığı ile gerçekleştirmiştir. En somut destek olarak Hindistan'da Tamil Kaplanları'nın eğitim ve donatım faaliyetlerinin yürütüldüğü birçok kamp inşa etmesi olarak gösterilebilir (Roberts, 2009: 2)

1983 yılından 1987 yılına kadar Hindistan'ın Tamil Kaplanları'na desteği devam etmiş fakat söz konusu destek aslında Hindistan'ın Sri Lanka politikasının ülkedeki birincil aktörü olarak adlandırılabilen Tamil İlam Özgürlük Organizasyonu (TELO: Tamil Eelam Liberation Organization) vasıtasıyla gerçekleşmiştir. Söz konusu örgüt kurulduğu 1969 senesinden 1987 senesine kadar radikal silahlı örgüt olarak faaliyet yürütmüştür (Ross ve Savada: 1988: 210) Burada Tamil Kaplanları Hindistan açısından hep ikincil olarak kalmıştır. Bunun Hindistan açısından temel sebebi ise kendi kontrolünde bulundurduğu bir örgütle siyasi durumu tamamen kontrol altına almak istemesinden kaynaklanmaktadır. Çünkü Tamil Kaplanları tamamen Sri Lanka menşei bir organizasyon olarak politik motivasyonunu Hindistan'dan alan bir örgüt olarak tanımlanamaz. Dolayısıyla Hindistan'ın farklı bir yapılanmayı desteklemesi Tamil Kaplanlarını derinden rahatsız etmiştir. Söz konusu rahatsızlık neticesinde Tamil Kaplanları TELO ile mücadeleye girişmiş ve ardından Hindistan ile bağları kopartarak

Hindistan'ın Sri Lanka'daki temsilcisi olarak gördüğü TELO ile durumu silahlı mücadeleye kadar götürmüştür. Söz konusu mücadele 1986'dan 1987'ye kadar devam etmiştir. Bu gerginliği takiben TELO 1987 yılında silah bırakıp tamamen siyasi parti kimliğine bürünmüştür. Günümüzde de Sri Lanka'da hala siyasi hayatına devam etmektedir. Bu bağlamda Hindistan Sri Lanka içindeki Tamil ayrılıkçı hareketini doğrudan kontrol edebileceği bir örgütle kontrol etmeyi amaçlamış fakat başarısız olmuştur. Böylelikle Hindistan'ın Tamil Kaplanları ile olan destek ilişkisi yani bahsedilen ilk aşama böylelikle 1987 yılında tamamlanmış, bu tarihten itibaren ise Hindistan ile Tamil Kaplanları'nın karşı karşıya geldiği dönem başlamıştır (Hellmann-Rajanayagam, 1994: 49)

Hindistan müdahalesinin ikinci aşaması olarak nitelendirilebilen 1987 ile 1990 arasında ise Hindistan'ın Tamil Kaplanları'na politik bakış açısı tamamen değişmiş ve Sri Lanka hükümetinin yanında yer almaya başlamıştır. Bu durumun temel nedeni ilk aşamada bahsedilen Tamil bağımsızlık hareketini Sri Lanka adasında kontrol altına almayı başaramamış olmalarından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda Hindistan'ın adadaki siyasi çalkantıyı kontrol altında tutamamasından kaynaklanan kaygıları ortaya çıkmıştır. Bu endişeleri temelde iki grup halinde değerlendirmek mümkündür. İlki jeopolitik olarak Hindistan'ın duyduğu kaygılardır. Söz konusu kaygılar Hindistan'ın hemen güneyinde yer alan ada ülkesinde meydana gelen istikrarsızlığın Hindistan coğrafyasına da yayılma tehlikesi olarak değerlendirilebilir. Bunun yanında Sri Lanka'daki istikrarsızlığın neticesinde uluslararası müdahale veya diğer üçüncü bir ülkenin Sri Lanka'ya olası müdahalesi ve adada nüfuzunu artırma ihtimali de Hindistan'ı tedirgin etmiştir. İkinci olarak Hindistan'ın kaygısı, güney bölgesinde yaşayan etnik olarak Tamil kökenli halkın, güneydeki adada muhtemel bağımsız bir cumhuriyet kuracak olan Sri Lanka'lı Tamiller ile işbirliğine girişmesi veya onlara öykünmesi sonucu ortaya çıkabilecek potansiyel bölünme korkusu olarak tanımlanabilir. İki ihtimalin de ortak noktası aslında Hindistan'ın Sri Lanka'daki soruna müdahale ederken kendi vekâletinde olan TELO ile politikasını kurgulamak istemesi; fakat TELO ile karşı karşıya gelen Tamil Kaplanları'na yönelik silahlı mücadelenin kaybedilmesiyle, politika değişikliğine gidilme zorunluluğunun doğması olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda Hindistan stratejisini tamamen değiştirerek, Sri Lanka hükümetinin yanında Tamil Kaplanlarına karşı müdahalede bulunmak için 29 Temmuz 1987'de antlaşma imzalamıştır (Ross ve Savada, 1988: 209-212)

Söz konusu tarihten sonra Hindistan'ın Sri Lanka'ya doğrudan müdahalesi gerçekleşmeye başlamıştır. Bu dönem Hindistan Barış Koruma Gücü (Indian Peace Keeping Force – IPKF) dönemi olarak bilinmektedir. İlk müdahale insani yardım şeklinde adanın kuzeyindeki Jaffna iline gıda yardımı şeklinde gerçekleşmiştir (Hennayake, 1989: 408) Tamil Kaplanları'nın yol açtığı çatışma ortamından kaynaklanan göç dalgasından ötürü için sivil halk bu dönemde gıdaya ulaşmakta sıkıntı çekmiştir.

Hindistan'ın Tamil Kaplanları'nı dışlaması ile birlikte geri dönülemez çatışma ortamına zemin hazırlanmıştır (Stokke ve Ryntveit, 2000: 295).

Hindistan ile Tamil Kaplanları arasında ilk çatışma Tamil Kaplanları'nın 8 Ekim 1987 tarihinde 5 Hindistan askerini öldürmesi ile başlamıştır. Bu hadisenin ardından Hindistan hükümeti Tamil Kaplanları'na karşı askeri operasyon düzenlenmesi gerektiğini ve güç kullanarak örgütün ortadan kaldırılması gerektiğini beyan etmiştir. İlk çatışmayı takiben Hindistan Sri Lanka'nın kuzey bölgelerinde Tamil Kaplanları'na karşı operasyona başlamış, fakat bu operasyon Jaffna bölgesinde sivillere karşı öldürme, tecavüz gibi olaylara sıklıkla karışan Hindistan askerleri neticesinde, halkın Hindistan ordusuna yönelik bakış açısının olumsuz yönde etkilenmesine de sebep olmuştur (Hoole ve Sritharan, 2000)

Hindistan ordusunun Sri Lanka'daki imajı sadece Tamiller arasında değil çatışma ortamının hızlanmasını müteakiben çoğunluk nüfus olan Sinhalalar arasında da bozulmuştur. 1988 yılındaki seçimlerde Sri Lanka başbakanı olarak seçilen Ranasinghe Premadasa'nın seçim vaadi de Hint Barış Gücü'nü ülkeden göndermek olmuştur. Başa geldikten sonra Hindistan'ın desteklediği Tamil Ulusal Ordusu'na karşı savaş başlatmış hatta Tamil Kaplanları'nı da yanına çekmek için silah ve para yardımıyla bulunmuştur. Dolayısıyla başlangıçta Sri Lanka hükümeti ile Tamil Kaplanları arasında ortaya çıkan çatışma, Hindistan'ın bölgeye doğrudan müdahalesi neticesinde hükümetin terör örgütünü desteklemeye başladığı garip bir hal almıştır (Richards, 2014: 39-43).

Hindistan, Sri Lanka'daki imaj kaybı ve Tamil Kaplanları'na karşı başarısızlığı neticesinde hükümet ve başbakan Premadasa ile anlaşma yaparak Mart 1990'da ülkeyi terk etmiştir. Hindistan ülkeyi terk etmeden önce Sri Lanka Hükümeti ile Tamil Kaplanları arasında 1989 ile 1990 Temmuz'una kadar süren ateşkes anlaşması yapılmıştır. Fakat ateşkes anlaşması esnasında hükümet ile Tamil Kaplanları arasındaki barış görüşmeleri netice vermemiş ve Tamil Kaplanları'nın ülkenin doğusunda 600 polis memurunu öldürdüğü büyük katliamla tekrar çatışma başlamıştır (Rajasingham, 2000). Dolayısıyla yukarıda bahsedilen Hindistan'ın Sri Lanka'daki Tamil sorununa yönelik uygulamaya koyduğu iki plan da olumsuz sonuç vermiş, hatta kendi başbakanlarına suikast yapılması ve başarısız askeri operasyonlar neticesinde yaşadığı imaj kaybıyla birlikte bölgeden zararla ayrılmak zorunda kalmıştır.

2.2. Tamil Kaplanları: Örgütün Yükselişi ve Hızlı Çöküşü

Hindistan adadan çekildikten sonra Sri Lanka Hükümeti ve Tamil Kaplanları arasındaki güç dengesine matuf geçici ittifak durumu yerini çatışmaya bırakmış ve bu durum 1990'lar boyunca şiddetlenerek devam etmiştir. 1990'lardan itibaren Tamil Kaplanları adına en önemli olgulardan birisi ise dünya terörizm sahnesinde intihar yeleği denilen yeni bir teknik kullanmasıdır. Tamil Kaplanları'nın en prestijli timi olarak kabul gören Siyah Kaplanlar (Black Tigers) bu yöntemi kullanmışlardır. Kendilerini

örgütün hedefleri doğrultusunda feda edebilen özel yetiştirilmiş ve örgüt lideri Prabhakaran ile doğrudan görüşebilen suikast timlerinden oluşan Siyah Kaplanlara katılım genelde çok genç yaşta seçilmiş kişilerden olmuştur (Kumar, 2005: 102). Siyah Kaplanlar ülkede ve Hindistan'da ses getiren suikastler gerçekleştirmiştir. Siyah Kaplanlar'ın en önemli iki suikastinden ilki Hindistan eski başbakanı Rajiv Gandhi'ye karşı gerçekleştirilmiş, ikinci suikast ise Sri Lanka başbakanı Premadasa'ya karşı gerçekleştirilmiştir (Moore, 1993). Thenmozhi Rajaratnam adındaki kadın suikastçi Rajiv Gandhi'nin halkın yanında konuşma yapmak için kalabalığın arasından yanına yaklaşip kıyafetinin içine gizlediği yelek şeklindeki patlayıcıyı aktive etmiş, Gandhi'yi öldürmeyi başarmıştır. Predemasa'yı öldüren ise Kulaveerasingam Veerakumar adındaki, başbakanın en yakın korumasıyla sıkı arkadaşlık kurmayı başarmış bir Tamil Kaplanları militanı olmuştur. 1993 yılında yine Gandhi'nin öldürülmesine benzer bir yöntemle başbakanın yanına kadar gelip üzerindeki bombayı infilak ettirmiştir. Suikastçinin cesedi bulunamamış, kafası metrelerce ileride bulunmuş ve ağzında olan Tamil Kaplanlarının sıklıkla kullandığı siyanür kapsülünden tanınmıştır (Muruganandan, 2021: 74)

1994 yılını takiben yeni seçilen başbakan Kumaratunga zamanında kısa süreliğine tekrar barış görüşmeleri başlamış fakat Tamil Kaplanları'nın Sri Lanka ordusuna ait gemiyi 1995 Nisan'ında batırmasının ardından çatışmalar tekrar şiddetlenmiştir. 1990'ların sonuna doğru Tamil Kaplanları güç kazanmış, ülkenin çeşitli bölgelerinde kontrolü ellerine geçirmişlerdir. Bunlar arasında en önemlilerinden birisi kuzeydeki Jaffna bölgesine geçişi sağlayan Fil Geçidi olarak bilinen bölgedir. Böylelikle Sri Lanka Devletinin adanın kuzeyi ile bağlantısını kesmişlerdir (Richards, 2014: 42).

Tamil Kaplanları 1990'ların sonundan 2000 yılının Nisan ayında ele geçirdiği Fil Geçidi operasyonuna kadar yükseliş döneminde olmuştur. Bu dönemde hükümet Tamil Kaplanları ile baş etmekte zorlanmış, jeopolitik olarak da kendisini zora sokmuştur. Fil Geçidini kaybeden hükümet güçlerinin adanın kuzeyiyle bağlantısı tamamen kopmuştur. Bunun yanında Tamil Kaplanları'nın yoğun olup ele geçirdiği yerler arasında adanın doğu kıyıları da sayılmalıdır. Böylelikle Sri Lanka devletinin adanın kuzeyi ve doğu kıyılarıyla irtibatı neredeyse kesilmiştir. 2002 senesinde Tamil Kaplanları elde ettiği askeri kazanımları bir kenara koyarak Batılı ülkelerin araya girmesiyle tek taraflı olarak ateşkes ilan etmişlerdir. Bunun ardından hükümet örgüt ile masaya oturma kararı almıştır. 2003 senesine gelindiğinde Tamil Kaplanları özerk bir yönetim talebinde bulunmuşlar ve bağımsızlık hedeflerinden vazgeçtiklerini söylemişlerdir. Bunun nedeninin örgüt içindeki yönetimsel sorunlar ve bölünme eğilimleri olduğu anlaşılmıştır. Fakat aynı zamanda devam eden uluslararası toplum nezdindeki barış görüşmelerinin gerçekleştirildiği Norveç'te söz konusu teklif makul olarak değerlendirilse de Sri Lanka başbakanı başta olmak üzere hükümet tarafından reddedilmiştir. Karşılıklı görüşmelerin tıkanma noktasına geldiği 2005 senesinde gerçekleşecek seçimler öncesinde ise Tamil Kaplanları seçimleri

boykot kararı almıştır. 2006 senesinde göreve gelen yeni hükümet ise terör sorununun ancak askeri müdahale ile neticelenebileceği kanaatinde olduğunu söylemesiyle çözüm masası işlevini yitirmiş ve çatışma ortamı tekrar geri gelmiştir (Ananda, 2016: 93-94)

Örgüt içinde 2004 senesinde yaşanan bir ayrılık yenilginin ilk işareti olmuştur. Tamil Kaplanları'nın Doğu bölgesi komutanı Albay Karuna Tamil Kaplanları'ndan ayrılmış ve kendine farklı isimli bir örgüt kurmuştur. Tamil Halkın Özgürlük Kaplanları (TMVP/Tamil Makkal Viduthalai Pulikal)adında kurduğu örgüt derhal Sri Lanka Hükümeti tarafından desteklenmeye başlamıştır. Böylelikle Tamil Kaplanları'nın yaşadığı bölünme sorunu ada içindeki askeri kapasitesini de etkilemeye başlamıştır. Bu bağlamda örgütün gücü ciddi manada gerilemiştir (Tamilnet.com, 2004)

2005 yılında Rajapaksa Sri Lanka'da başbakan seçildikten sonra Tamil Kaplanları'na karşı ülkede topyekûn bir savaş başlatmıştır. General Karuna'nın da örgütü bölmesinden faydalanan hükümet tüm adada Tamillere karşı hızlı bir saldırı gerçekleştirmiştir. Tamil kökenlileri kamplara taşımaya kadar sert önlemler alan hükümet 3 sene içerisinde tüm ülkede kontrolü sağlamayı başarmıştır. Operasyonun sonunda Mullaitivu kasabasında Tamil Kaplanları örgütü lideri Prabhakaran'ı da öldürmeyi başarmışlardır (Mushtağ, 2012: 207). Bununla birlikte örgüt neredeyse tamamen çözülmüştür. Prabhakaran'ın ölümünden sonra örgütün liderliğini Pathmanathan devralmış ve kendisi de Malezya'da yakalanıp Sri Lanka'ya getirilmiştir. Pathmanathan'ın açıklamalarında günümüzde hala 1500-2000 civarında Tamil Kaplanı militanının Sri Lanka ormanlarında saklandığı ve kendisinin emrinde olduğunu söylemiştir (Chanel4.com, 2010) Fakat örgüt 2009 yılından bugüne faal değildir.

3. MÜCADELENİN JEOPOLİTİK ANALİZİ

Sri Lanka ada ülkesi olması, terörizmle mücadelede genel anlamda dünyadaki diğer ülkelerle karşılaştırıldığında farklılık göstermiştir. Öncelikle ada ülkesi olmasının anlamı teröristlerin karadan herhangi başka bir ülkeye geçişlerinin söz konusu olmadığı anlamına gelmektedir. Bu bağlamda terörizmle mücadelede dış destekten fazlaca yakınıldığına dünya tarihi şahit olmuştur. Dolayısıyla Sri Lanka'da faaliyet gösteren Tamil Kaplanları'na dış destek vermek çok zordur. Tamil Kaplanları'nın böyle bir yardımdan muzdarip kalması kendileri adına başlı başına bir dezavantaj olarak değerlendirilebilir. Yukarıda Hindistan müdahalesinden bahsedildiğinde söz konusu dış destek mevzusunun somutlaştığı görülmektedir. Hindistan hem nüfus hem sahip olduğu toprak büyüklüğü açısından büyük bir ülkedir. Buna rağmen Tamil Kaplanları mevzusundaki müdahalesinde ciddi başarısızlık yaşamıştır. Bunun temel sebebinin aslında coğrafya ile alakalı olduğunu Spykman kuramı doğrultusunda değerlendirilebilir.

Spykman'ın belirttiği üzere aslında "su" kavramı bazen ayrıştırıcı bazen birleştirici olabilmektedir. Büyük kara parçalarındaki akarsular ülkeler ve kültürler açısından birleştirici olabilir. Örneğin Ren Nehri Avrupa'da

sanayi kapitalizminin gelişim sürecinde çok büyük bir rol oynamıştır. Sanayileşen Kıta Avrupa'sı ülkelerinin hem temel ticaret güzergâhı olmuş, hem de bir kültür ortamı yaratmıştır. Asya kıtasından örnek verecek olursak; Hindistan'daki Ganj nehri hem kültürel-dini hem de yine ticaret güzergâhı belirlemiş ve Hint Altkıtasında devasa bir uygarlık gelişiminin temel yapıtaşı olmuştur. Barış zamanında akarsuların oluşturduğu bu ortam savaş zamanlarında da tam tersi etki yaratmıştır. Akarsu geçilmesi gereken bir engel teşkil etmiştir. Üzerinden hızlı ve etkili bir şekilde geçmek ve orayı ele geçirmek önemli olmuştur. Bunun için nehirler çoğu zaman ulusların sınırlarının belirlenmesi için de kullanılmaktadır. Bu kurama bağlı olarak adalar hakkındaki ayırım ise akarsulardan çok daha fazla ve keskin olarak kabul edilmektedir. Spykman'ın belirttiğine göre Sri Lanka gibi adalar yakınlıklarında bulunan kıtadan izoledir. Bu durum mesafeye bağlı olarak kısmen ya da tamamen olabilir. Britanya örneğindeki gibi eğer mümkünse Sri Lanka'nın karşıdaki Hindistan kıyılarından toprak parçası edinmesi en ideal olan durumdur. Bu mümkün değilse orada bir tampon devlet kurulması idealdir (Spykman, 1938b: 215-216). Fakat Hindistan'ın güçsüz devlet olduğunu varsaymamız halinde bile bölgede Tamil nüfusunun yoğun varlığı göz önünde bulundurulduğunda bu Sri Lanka'nın aleyhinde olacaktır zira tampon devlet Tamillerden müteşekkil olacaktır.

Bu bağlamda Sri Lanka'nın olabildiğince kendisini izole etmesi güvenliği açısından ideal olandır denilebilir. Bunun yanında yine Sri Lanka'nın özel coğrafi durumunun bir başka hedefi, kuzeyinde bulunan lagün benzeri adacıkları olabildiğince kontrol etmek olacaktır. Sri Lanka'nın bunu kısmen başardığı söylenebilir. Zira Hindistan ile Sri Lanka'nın arasındaki sığ sularda bulunan bazı adalar Palk Geçidini kontrol etmektedir. Bu adalardan en önemlisi Palk Geçidi'nin tam ortasında yer alan Kachchativu adasıdır.

3.1. Kachchativu (Kachchateevu) Adası ve Stratejik Sular

Kachchativu adası Sri Lanka'nın kuzeyinde yer alan Palk Geçidi'nin hemen batısında, geçide hâkim konumda bulunmaktadır. Ada aslında yaklaşık 1,15 km²lik yüzölçümüyle çok küçük bir ada olmasına rağmen jeostratejik önemi büyüktür. Hem Palk Geçidi'ne hakim konumu hem de bölgenin uluslararası ticaretteki önemi, hem de Sri Lanka'nın ulusal güvenliği açısından önem taşımaktadır (Raju, 2009: 164). Kachchativu adasından özel olarak bahsedilmesinin nedeni, Sri Lanka'nın kuzey noktasında denizdeki ileri üs görevi üstlenmesi, daha doğu ve güneyindeki lagünlerdeki küçük bölgelerin ana adayla olan bağlantısının uç güvenlik noktasını teşkil etmesidir.

Kachchativu adası hakkındaki egemenlik tartışmaları Britanya sömürge zamanının hemen sonrasında kazanılan bağımsızlık dönemine kadar geri gitmektedir. Adayı Britanyalılar geri çekilirken Sri Lanka lehine bırakmışlardır. Fakat ada hem küçük, hem de kültürel olarak Hindistanlı ve Sri Lanka'lı balıkçılar tarafından ortak kullanımda olduğundan egemenlik

tartışmaları iki ülkenin uluslararası politikalarında farklı yönlerde ilerlemelerine kadar sorun teşkil etmemiştir. 1960'ların ortalarında Soğuk Savaş esnasında Hindistan'ın bağlantısızlar hareketindeki konumuna karşın Sri Lanka'nın fazla Batı tarafında yer alması çeşitli rahatsızlıklara yol açmaya başlamıştır. Bununla birlikte Hindistan Tamil Nadu yerel eyalet yönetimi Kachchativu üzerindeki egemenlik üzerine hak iddia etmiştir. Bunun üzerine Sri Lanka hemen karşı pozisyon alıp adadaki egemenliğin kendilerinde olduğunu belirtmiş ve bunu Hollanda ve Britanya sömürge yönetimlerindeki belgelere dayandırmıştır (Mayilvaganan, 2019: 38).

Nihayet İndra Gandhi yönetimindeki Hindistan 1974 yılında adanın egemenlik haklarının Sri Lanka'ya devredilmesini kabul etmiştir. Bu Hindistan açısından jeostratejik bir kayıp olarak değerlendirilebilir. Gandhi'nin adayı devretmesinin temelinde iki farklı sebep yatmaktadır. İlki; Hindistan Sri Lanka'da artan Amerikan etkisini azaltıp Sri Lanka'yı yanına çekmeye çalışmıştır. İkinci olarak; Hindistan ada üzerindeki egemenlik iddiasını dayandırdığı Ramnad Krallığı tezini iyi savunamamış, bazı politikacıları bile bu mülkün kendilerine ait olup olmadığını bilmediğini söylemiştir. Söz konusu dönemde Gandhi etkisiyle Hindistan'ın yumuşak politika uygulamasının neticelerinden birisi olduğu da rahatlıkla söylenebilir (Mayilvaganan, 2019: 38-39).

Kachchativu adasının Tamil Kaplanları dönemindeki durumu yine iki ülke arasında gerginliklere neden olmuştur. Tamil Kaplanları'na karşı operasyonlar düzenlemeye çalışan devlet güçleri 1983 senesinden sonra birçok Hintli balıkçıyı yanlışlıkla öldürmüşlerdir. Zira Tamil Kaplanları militanları denizde korsanlık ve uyuşturucu kaçakçılığı faaliyetlerini genelde balıkçı teknesi görünümünde gerçekleştirmişlerdir. Dolayısıyla Sri Lanka Hintli balıkçılara Gandhi zamanında imzalanan anlaşma şartlarında serbesti tanınması ile birlikte adada terörist-balıkçı ayırımı yapmak durumunda kalmıştır. Bu durum ise Sri Lanka'yı terörle mücadelede zorlamıştır. Hindistan yönetimi Tamil Kaplanları'nın tamamen mağlup edildiği 2009 yılına kadar adanın kendilerine devredilmesini istemişlerdir. Sonuç olarak stratejik önemi çok büyük olan adanın egemenliği üzerindeki tartışmaların bir türlü son bulmamasının temel sebebi olarak da Tamil Kaplanları gösterilebilir. Tamil Kaplanları Hint altkıtasında kendisine illegal gelirler elde etmesinin yanında bazı müttefikler de edinmiştir. Bunların başlıcası Hindistan'da konuşlu bulunan Naksalitlerdir. Hindistan'daki kast sistemine karşı duruşları olan Maoist örgüt Tamil Kaplanları ile stratejik ortaklık kurmuştur (Rai, 2018: 199). Bu bağlamda Tamil Kaplanları'nın kıtaya coğrafi yakınlıkları, arada kendilerini kıtadan ayıran Palk Geçidine rağmen gelişim göstermiştir.

Tamil Kaplanları'nın asıl faaliyet bölgelerinin adanın kuzey bölgesi olması, karşı kıyıda Hindistan Tamilleri'nin bulunması, Palk Geçidi'nde suların sığ olması bir bakıma Sri Lanka devletinin mücadelede zorlayan unsurlar olmuştur. Örneğin Tamil faaliyet bölgesi adanın güneyinde olsa karşı kıyıda her hangi bir unsur bulunmamakta ve açık okyanusa karşı

direnme olasılıkları da daha az olacaktı. Bu bağlamda ada devleti olması avantaj da olsa Sri Lanka'nın, Tamil Kaplanları'nın faaliyet gösterdiği yer bakımından az da olsa dezavantaja sahip olduğu söylenebilir. Dolayısıyla Kachchativu adası en kuzeyde olmak üzere, güneye doğru Fil Geçidi'ne kadar olan bölge adacıklardan ve lagünden oluşmakta, bu da kısmen Tamil Kaplanları'na kaçış ve hareket özgürlüğü sağlamıştır.

3.2. Fil Geçidi ve Jaffna Bölgesi

Sri Lanka'nın terörle mücadelesinin coğrafi etkenler doğrultusunda şahsına münhasır özellikler barındırdığının en önemli göstergelerinden birisi adanın kuzeyindeki alandır. Adanın en kuzey bölgesi Jaffna Sri Lanka'nın kuzeyinde farklı bir ada durumundadır. Jaffna'nın kuzeyinde ve batısında ise yukarıda bahsedilen Palk Geçidi ve Hindistan bulunmaktadır. Jaffna bölgesi bir lagün olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda askeri operasyon gerçekleştirebilmek açısından zorlu bir coğrafyadır. Dolayısıyla ele geçiren kuvvet için ciddi avantajları da beraberinde getirmektedir. Hindistan'ın bu bölgeye denizden komşu olması da bölgenin ele geçirilmesinde kritik rol oynamaktadır. Hindistan'ın destek verdiği kuvvet genelde Jaffna bölgesinde etkili olmuş, bölgeyi kontrol altında tutmuştur. Dolayısıyla 1990'ların başından örgütün dağılmasına kadar olan sürede Jaffna bölgesinde genelde hükümet güçleri egemen olmuştur. Jaffna'nın bir diğer özelliği aslında Tamiller için kültürel başkent olmasıdır. Fakat buna rağmen Tamiller Jafna'yı hiçbir zaman tam kontrol altına alamamışlardır (Bullion, 1995: 227).

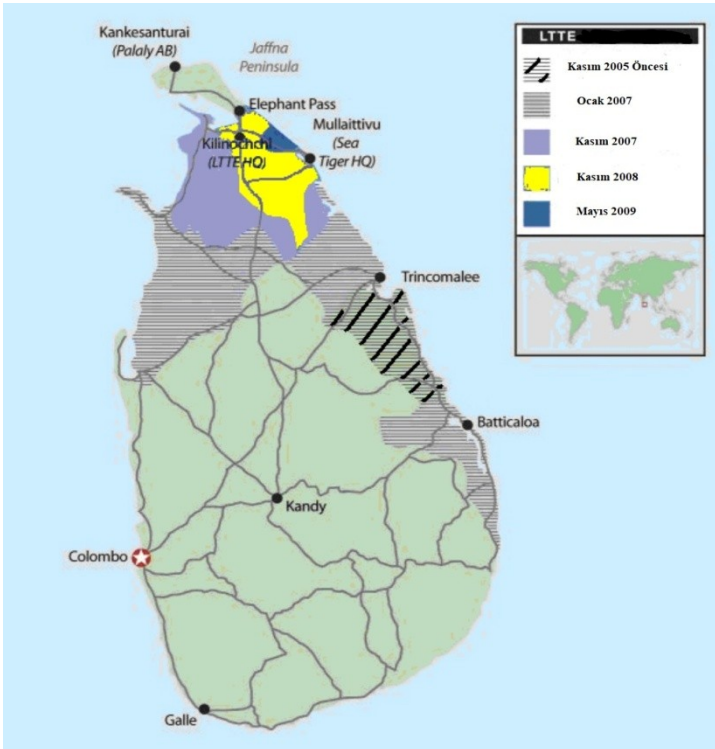
Jaffna bölgesinin tam anlamıyla kontrol altına alınamamasının en büyük nedeni olarak Hindistan müdahalesi gösterilebilir. Yukarıda bahsedilen Hindistan'ın Sri Lanka'nın terörle mücadelesine müdahil olmasıyla birlikte, Jaffna bölgesinde ormanlık alandan şehre saldıran ve kısmi kontrol etmeyi başaran Tamil Kaplanları'na karşı gerçekleştirilen önce destek, daha sonra karşı savaş etkili olmuştur. Hindistan'ın başlangıçta Tamil Kaplanları'na verdiği destek esnasında Jaffna'da teröristlerin etkisinin fazla olduğu görülmüştür. Sri Lanka devletinin gerçekleştirdiği Vadamarachchi operasyonu ile birlikte Jaffna'da kontrol sağlanmıştır. Operasyon sonunda terörist grupların merkez üssü tamamen ortadan kaldırılacakken Hindistan teröristlere destek vererek bunu engellemiştir. Bu operasyondan sonra Poomalai operasyonu ile birlikte Hindistan teröristlere gıda silah ve erzak yardımıyla bulunmuştur. Böylelikle Sri Lanka ile Hindistan arasında gerginlik zirve noktasına çıkmıştır. Fakat daha sonra Rajiv Gandhi'nin 1991'de Tamil Kaplanları tarafından öldürülmesi ile birlikte Hindistan desteğini tamamen yitiren Tamil Kaplanları, Jaffna bölgesinde 1990'ların başından dağılana kadar tam anlamıyla tutunamamışlardır (Wickremesekera, 2016: 48).

Tamil Kaplanları'nın coğrafi dezavantajı Jaffna bölgesinin kontrolünü ele geçirememek olarak değerlendirilebilir. Bunun nedeni Spykman'ın ada savunmasının hem kolay olması, hem de adayı bir üs olarak kullanıp karşı

taarruzlarda da avantaj elde edilmesi olarak gösterilebilir. Zira eğer Tamil Kaplanları Jaffna'yı ele geçirebilmiş olsalardı kuzeyde adacıkları ve lagünü kontrol altına alıp, Sri Lanka devletiyle aralarındaki tek bağı Fil Geçidine ve oradaki köprüye indirgeyebileceklerdi. Böylelikle savunması kolay bir kara parçası ele geçirmiş olacaklar, devlet güçleri tarafından hem kuzeyden hem de güneyden çevrelenmemiş olacaklardı. Bu bağlamda Jaffna'nın Tamil Kaplanları'nda değil de devlet güçlerinde olması da Sri Lanka adına ciddi avantaj sağlamıştır.

Jaffna bölgesinin Tamil Kaplanları'na sağladığı dezavantajlı jeopolitik durumun tam tersi ise Fil Geçidinde yaşanmıştır. Fil Geçidi Jaffna bölgesini adanın geri kalanına bağlayan tek geçiş noktasıdır. Bu bağlamda çok önemli bir jeostratejik bölgedir. Bir başka deyişle Fil Geçidini elinde bulunduran Jaffna bölgesine geçişleri tamamen kontrol altına almaktadır.

Fil Geçidi'nin stratejik önemi, Tamil Kaplanları ile Sri Lanka arasındaki mücadelede bölgede yaşanan savaşlarda kendisini göstermiştir. 1991, 2000 ve 2009 olmak üzere Fil Geçidi için üç savaş verilmiştir. İlk mücadelede Tamil Kaplanları Fil Geçidini ele geçirmeyi başaramamıştır. İlk savaşta Sri Lanka ordusundan 200'den fazla kişi ölmüş, Tamil Kaplanları'ndan ise 600'dan fazla kişi ölmüştür. Yaklaşık bir ay kadar süren savaş neticesinde teröristler istediklerine ulaşamamış, stratejik geçidi ele geçirememişlerdir (Wickremesekera, 2016: 55).

Harita 1: Sri Lanka Adası Tamil Kaplanları'nın Ele Geçirdiği Bölgeler
(Povlock, 2011: 40)

İkinci Fil Geçidi savaşında ise Tamil Kaplanları stratejik bölgeyi ele geçirmeyi başarmışlardır. 2000 yılındaki savaşta Tamil Kaplanları yaklaşık 1200 kişilik militan grubuyla karşısında bulunan 40000 kişiden fazla ordu mensubunu yenilgiye uğratmıştır. Gerilla taktiği ile Fil Geçidi'ni ele geçiren Tamil Kaplanları, geçidin kuzey kısmına doğru ilerlemeyi sürdürmüş, Jaffna'yı ele geçirmek için harekete geçmiştir. Fil Geçidi kaybedilince Sri Lanka başkanı paniğe kapılmış, Jaffna bölgesinde sıkışıp kalan ordu mensupları için Hindistan başta olmak üzere uluslararası toplumdaki yardım talebinde bulunmuştur. Sri Lanka'nın ilk ve tek kadın başkanı Chandrika Kumaratunga Hindistan'dan beklediği yardımı bulamamış; fakat Sri Lanka ordusu hava desteği ile birlikte Jaffna'ya ilerleyen Tamil Kaplanları'nı püskürtmeyi başarmıştır (Wickremesekera, 2016: 64-65). Burada devlet başkanını dahi paniğe sürükleyen olay aslında Fil Geçidi'nin ne kadar stratejik öneme haiz olduğu gerçeğidir. Fil Geçidi adanın kuzeyine tamamen hâkim olmanın anahtarı olarak görülebilir. Fakat Tamil Kaplanları bu denli stratejik bir noktayı elde etmesine rağmen konvansiyonel ordu özellikleri gösteremediği için Jaffna bölgesindeki kalabalık Sri Lanka ordusuna karşı koyamamıştır.

Fil Geçidinde meydana gelen son savaş ise Sri Lanka ordusunun teröristleri bitirmek için başlattığı adadaki topyekun taarruzun bir parçasıdır. 2009 yılındaki harekâta 9 Ocak'ta ordu Fil Geçidi'ni tamamen ele geçirmiş, zaten Jaffna bölgesi ordunun elinde olduğundan dolayı Tamil Kaplanları, merkezlerinin bulunduğu Wannı bölgesinde sıkıştırılmıştır. Bu bağlamda Tamil Kaplanları'nın hem kuzeyden hem güneyden sarıldıklarını ve kaçacak yerlerinin coğrafi olarak sadece deniz olduğu söylenebilir (Wickremesekera, 2016: 212).

Tamil Kaplanları'nın elindeki son coğrafi olanak ise okyanus-deniz kabiliyetleri olarak değerlendirilebilir. 1983 yılından 2009 yılına kadar faaliyet gösteren bir organizasyon olarak aslında deniz gücünün Tamil Kaplanları açısından her daim önemli tutulduğunu belirtmek gerekir. Spykman'ın da belirttiği üzere ada devletlerinin odaklanması gereken asıl bölgenin deniz kuvvetleri olmasına benzer bir şekilde her ne kadar terörist grup olsa da Tamil Kaplanları da deniz kuvvetlerine ayrı bir önem vermiştir. Bunun Tamil Kaplanları açısından askeri gerekçelerin yanında ekonomik gerekçelerle de örtüştüğü söylenebilir. Zira uyuşturucu kaçakçılığı, insan kaçakçılığı, deniz korsanlığı gibi illegal yollarla örgüt kendisine yıllar boyu kazanç da sağlamıştır (Mayilvaganan, 2019: 44-45).

Adada faaliyet göstermenin doğal sonucu olarak Tamil Kaplanları'nın Deniz gücü kolu olan Deniz Kaplanları (Sea Tigers) örgütün kurulduğu yılı takiben 1984 yılında kurulmuştur. Deniz Kaplanları'nın merkez üssü olarak nitelendirilebilecek şehir ise sahil kenarındaki Mullaittivu'dur. Bu bölgeyi Tamil Kaplanları, nihai mağlubiyetlerine dek elinde tutmayı başarmıştır. Deniz Kaplanları daha çok küçük ve hızlı hareket kabiliyeti olan fiber

botlarla orduya karşı sabotaj harekâtları düzenlemiştir. Söz konusu küçük fiber botlar hem hızlı hareket edebilmiş hem de büyük donanma gemilerine beklenmedik zararlar verebilmişlerdir. Bu bağlamda Sri Lanka ordusu açısından hem tespit edilmesi zor hem de saldırı anında engellenmesi zor unsurlar olarak değerlendirilebilirler. Dolayısıyla Sri Lanka ordusuna ait 150'den fazla deniz aracı, terörizmle mücadele boyunca kaybedilmiştir (Eudeline ve Henrotin, 2011: 52)

Deniz Kaplanları, Spykman kuramı bağlamında Sri Lanka aleyhine değerlendirmelerin yapılmasına olanak tanımaktadır. Sri Lanka adada tek deniz gücü olma avantajını Deniz Kaplanları'nın varlığıyla birlikte yitirmiştir. Bu durum devlet açısından ciddi bir zafiyet doğurmuştur. Söz konusu zafiyet somutlaştırılacak olursa; Sri Lanka ordusu yukarıda belirtildiği üzere neredeyse terörle mücadelenin başından beri ordunun elinde bulunan Jaffna bölgesine lojistik destek vermek durumundadır. Fakat Sri Lanka ordusunun bu bölgeye karasal bağlantısı 2009 yılına dek olmamıştır. Zira Tamil Kaplanları aradaki bölgeye mutlak mağlup edildiği 2009 senesine kadar hâkim olmuştur. Bu bağlamda adanın güneyinden Jaffna bölgesine sadece deniz yoluyla askeri-lojistik desteğin verilmesi mümkün olmuştur. Söz konusu lojistik destek verilirken de Deniz Kaplanları'nın sayısız saldırısına maruz kalınmıştır (Eudeline ve Henrotin, 2011: 54).

Adada tek bir deniz gücü olmanın yolunun adanın karasal kesiminde tek siyasi hâkimin varlığıyla mümkün olacağı çıkarımı yapılabilir. Başka bir bakış açısıyla değerlendirilecek olursa; ada devletlerinde ister devlet, ister farklı bir terörist organizasyon konuşlansın, kendisine deniz gücü edinmek zorunda kalacaktır. Böyle bir durumda ise adanın içindeki karasal mücadele aynı zamanda deniz mücadelesi şeklinde farklı boyut kazanacaktır. Bu durum mücadele eden Sri Lanka'nın işini hayli zorlaştırmıştır. Son tahlilde adada hâkim tek devletin elde edeceği askeri stratejik avantaj, adanın tekil hâkimiyeti sonlandığında karasal devletlere nazaran, Sri Lanka örneğinde olduğu üzere daha zor ve karmaşık bir hal alabilmektedir.

Deniz Kaplanları vasıtasıyla örgüt, Hindistan'daki ayrılıkçı grup olan Neksalitlerle, Pakistan kıyılarında illegal faaliyet yürüten El-Kaide militanları ile işbirlikleri gerçekleştirmişlerdir. Bu faaliyetler Deniz Kaplanları'nın olabildiğince Hint Okyanusu havzasında tutunabilmesi ve yakın kıyılardan lojistik destek alabilmesi için gerçekleştirilmiştir (Eudeline ve Henrotin, 2011: 53-59).

3.2. Tamil Kaplanları'nın Mağlubiyeti

Tamil Kaplanları 1980'lerin başından beri sürdürdüğü silahlı eylemlerine 2000'li yılların başlarında, Norveç ve İsveç ülkelerinin çatışma çözümü için arabuluculuk yapmak istemesi ve Sri Lanka hükümetinde 2001 senesinde yaşanan değişikliklerle barış görüşmeleri yanlısı Birleşik Ulusal Cephe Partisinin iktidara gelmesiyle ara vermiştir. Wickremasinghe, Birleşik Ulusal Cephe lideri olarak barış görüşmelerinden netice alınacağını

düşünmüştür. Bu bağlamda Sri Lanka Hükümeti Tamil Kaplanları'nın kontrolü altındaki bölgelere uyguladığı her türlü ekonomik ambargoyu kaldırmayı taahhüt etmiş, karşılığında da örgüt hedeflerinin bağımsızlık değil, özerk yönetim olduğunu açıklayarak barış için adım atmıştır (Price, 2022: 67-69)

2006 yılına kadar barış süreci kesintiye uğramadan devam etmiştir. Fakat söz konusu tarihe gelindiğinde çatışma tekrar alevlenmiştir. Bunun arka planında iki farklı neden yatmaktadır. Birincisi Sri Lanka hükümetinin değişmesi, ikincisi ise hükümetin değişmesinden sonra Tamil Kaplanları'nın da tutumunun değişmesi olarak gösterilebilir. Sri Lanka Özgürlük Partisi ile 2005 yılında başa gelen Rajapaksa terörle mücadelede ılımlı bir siyasi lider olmamıştır. Rajapaksa'nın sıfır tolerans politikası ile birlikte hükümet sert tedbirler almayı zaten parti programı ile de belirtmiştir. Bunun yanında hükümetin istediği hamle de terör örgütü tarafından 2006 yılında verilmiştir. Tamil Kaplanları 2006 yılında kontrolünü ellerinde bulundurdukları Mavil Aru barajının sularını kesmiş ve bu barajın sularına muhtaç olan yaklaşık 15.000 aileyi susuz bırakmıştır (BBC, 2006).

Hükümet terör örgütünün bu hamlesinden sonra 2009 yılı Mayıs ayına kadar durmaksızın saldırı harekâtına başlamıştır. Başbakan Rajapaksa'nın kararlı duruşu, Batılı ülkelerin arabuluculuk tekliflerini reddetmesi ve olabildiğince hızlı saldırı emri vermesi neticesinde yaklaşık 200.000 kişilik ordu, 30.000 kişiden müteşekkil terör hedeflerine adanın hem doğusunda hem de kuzey bölgesinde müdahalede bulunmuştur (Price, 2022: 69-73).

Sri Lanka devleti terör sorunu yaşamaya başladığı 1980'lerin başından beri, örgütü tamamen sonlandıracak uygun ulusal ve uluslararası konjonktörü yakalayamamıştır. Yukarıda bahsettiğimiz üzere ya dış koşullar, Hindistan müdahalesi gibi uygun olmamış, ya da terör örgütüne karşı yeterince sert tutum belirleyecek bir hükümet devletin başına geçmemiştir. Fakat Rajapaksa hükümeti ile birlikte uygun koşullar sağlanmıştır. 2006 ve 2007 yılında ülkenin doğu ve kuzey bölgelerinde kararlılıkla sürdürülen operasyonlar ordunun nispeten yavaş ilerlemesine rağmen vazgeçilmeksizin devam etmiştir. Bu durum ise 2008 yılından itibaren Tamil Kaplanları'nın hızlı bir şekilde mevzi kaybetmeleri ile sonuçlanmaya başlamış, Mayıs 2009 tarihinde örgüt lideri Velupillai Prabhakaran'ın öldürülmesiyle örgüt mağlup edilmiştir. Prabhakaran, Mullaiivitu'da son kalan örgüt elemanları ile birlikte ordu güçleri tarafından sıkıştırılmış ve çatışmada ölü ele geçirilmiştir. Burada mağlubiyet açısından bahsedilmesi gereken temel stratejik kelimelerden birisi de sıkıştırılmaktır. Zira Sri Lanka'nın ada olmasının vermiş olduğu coğrafi durum ordu tarafından avantaja çevrilmiştir. Bu durum çatışma içinde ayrıca kuzeydeki Jaffna'nın da ordunun elinde bulunması dolayısıyla Tamil Kaplanlarının ada içinde fazladan dezavantajlı konumda olmasını sağlamıştır. Dolayısıyla adadaki stratejik sıkışmışlık Jaffna'nın elde edilememesiyle katlanarak artmıştır. Sri Lanka'nın da kararlı müdahalesiyle birlikte liderliğini de kaybeden Tamil Kaplanları mutlak bir mağlubiyetle siyasi tarihteki yerini almıştır (Price, 2022: 87-88).

Sonuç

Tamil İlam Kurtuluş Kaplanları'nın yaklaşık 30 sene sürdürdüğü silahlı isyan hareketi 2009 yılında kesin mağlubiyetle sonuçlanmıştır. Tamil Kaplanları ile dünyadaki birçok terör örgütü karşılaştırıldığı zaman bu denli kesin mağlubiyetle sonuçlanan çatışmaya rastlamak pek mümkün değildir. Çalışmanın amacı Sri Lanka'nın bir bölgesel güç kapasitesine dahi sahip olmayan nispeten küçük ölçekli bir ülke olmasına rağmen nasıl 30 senelik, dışarıdan desteklenen terör örgütüne karşı kesin zafer kazandığının ortaya konulmasıdır. Tamil Kaplanları'nın mağlubiyetinin analizi de çalışmanın metodolojisinde kendisini göstermektedir. Ülkelerin kaderlerini belirleyen coğrafya metaforu Sri Lanka devletinin mücadelesinde de kendisini göstermiştir.

Öncelikle Sri Lanka'nın bir ada devleti olması Tamil Kaplanları'nın nihai şekilde mağlup edilmesindeki en önemli faktör olarak değerlendirilebilir. Yukarıda bahsedilen Spykman kuramı doğrultusunda Tamil Kaplanları'nın devlete karşı verdiği mücadelede kaçacak karasal bir mevziinin bulunmaması örgüt açısından en zorlu koşul, devlet açısından ise en avantajlı koşul olarak değerlendirilebilir. Bunun yanında devletin elde ettiği diğer coğrafi avantajlar da söz konusudur. Bunlardan en önemlisi Jaffna bölgesinin terörle mücadelenin başından sonuna kadar Tamil Kaplanları'nın kontrolüne geçmemesidir. Yukarıda Harita 1'de de görüldüğü üzere Tamil kökenli nüfusun bulunduğu adanın kuzey ve doğu bölgelerinde örgüt elinde belli bir toprak parçasını uzun süre kontrol etmeyi başarmıştır. Buna rağmen Jaffna bölgesine hiçbir zaman hâkim olamamıştır. Bu bağlamda devlet lehine çok önemli bir avantaj oluşmuştur. Söz konusu avantaj Sri Lanka adasının kuzeyinde örgütün hâkim olduğu toprakların kuzeyinde de devletin sürekli bir üssünün bulunmasıdır. Dolayısıyla örgüt hem güneyden hem de kuzeyden devlet tarafından sıkıştırılmıştır.

Örgütün mağlubiyetinin arka planındaki diğer gelişme ise Hindistan'ın tavrı olarak değerlendirilebilir. Hindistan başlangıçta Tamil Kaplanları'na destek verse de sonradan örgütü kendi kontrol etmek istemiş ve örgütle karşı karşıya gelmiştir. Tamil Kaplanları'nın 1980'lerde Hindistan ile anlaşması halinde Sri Lanka ada devleti olmasına rağmen zorlanabilirdi. Zira Sri Lanka adasının kuzeyi coğrafi olarak lagünlerle Hindistan alt kıtasına çok yakın, buradan sürekli destek almaları mümkün olabilirdi. Bu fırsat terör örgütü adına, 1980'lerde Tamil Kaplanları'nın agresif ve uzlaşmaz politikaları neticesinde kaybedilmiştir.

Yine örgütün aslında 30 yıl faaliyet göstermesinin arkasında da coğrafi bir avantaj yakalamasının olduğu söylenebilir. Bu da Jaffna bölgesine açılan Fil Geçidi'ni zaman zaman kontrol altına alması, bilhassa 2000 yılındaki çatışmada hükümet güçlerinin elinden alıp tamamen kontrol etmesidir. Tamil Kaplanları'nın Fil Geçidi'nin kontrolünü sağlaması örgütün ömrünü yaklaşık 10 sene kadar uzatmıştır. Zira Jaffna bölgesine tek geçiş buradan sağlandığı için devlet güçleri elindeki bu önemli şehre sadece deniz

kuvvetleri ile geçiş yapabilmıştır. Bu durum ise devlet güçlerine dezavantaj oluşturmuş ve örgüt ile mücadelesinde ciddi sıkıntıya düşmesine neden olmuştur.

Tamil Kaplanları faaliyet gösterdiği süreç içinde Asya kıtasında diğer aşırı gruplarla da ittifak kurmuş, korsanlık faaliyetleri yürütmüş, Hint Okyanusunun kuzey bölgesinde Endonezya'dan Pakistan'a kadar örgüt lehine askeri ve ekonomik çıkar sağlamak için çalışmıştır. Buna rağmen tüm bu faaliyetleri denizde yürütmesi karada faaliyet gösteren terör örgütleri ile karşılaştırıldığında dezavantajlı olarak değerlendirilebilir. Zira denizde terör örgütünün saklanması ve gizli faaliyet yürütmesi karadakilere göre çok daha zorlu ve maliyetli bir süreçtir. Burada da Tamil Kaplanları'nın coğrafi olarak dezavantajlı olduğu ortadadır.

Tamil Kaplanları Hindistan'ın 1980'lerin ilk yarısında uyguladığı kontrol edildiği takdirde Sri Lanka üzerinde belli bir gücü elde etme şansı vadeden bir örgüt olduğundan etik olmasa da uluslararası politika açısından değerli bir kart durumunda olmuştur. Örgüt, ABD, Kanada, Almanya gibi bazı batı ülkelerinde ciddi Tamil Kaplanları destekçisi diaspora buldurmasına rağmen bunu kendi lehine yeteri kadar kullanamamıştır.

Spykman'ın kuramındaki deniz ülkesi olmanın verdiği avantajı Sri Lanka sonunda iyi değerlendirip, iç siyasetini tamamen terör örgütünün imhasına yönelik konsolide ettikten sonra tüm gücünü terörle mücadeleye vermiş ve 3 sene içinde tüm terör unsurlarını, örgüt liderliğine varıncaya dek etkisiz hale getirmiştir. Bu zaferin arka planında Spykman kuramının tamamen işlediğini görebiliriz. Ada ülkeleri geçirgen sınırlara sahip olmadıklarından kara devletlerine göre topraklarının kontrolünü daha kolay sağlayabilmektedirler. Bu bağlamda bir ada ülkesinde her hangi ayrılıkçı hareket varsa, bu hareketin güçlü olan tarafı kazanacaktır. Çünkü karşı tarafın çekileceği bir bölge bulunmamaktadır. Tamil Kaplanları'nın halk tabanında karşılığının yaklaşık %10 olduğu da yukarıda belirtilmiştir. Dolayısıyla Spykman'ın belirttiği coğrafyanın değişmez kanunları Tamil Kaplanları'nın mağlubiyetine giden yolda işlemiştir. Bu bakımdan Tamil Kaplanları'nın mağlubiyeti Spykman kuramı ile doğrulanabilmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış Bağımsız

Yazar Katkısı: Tolga Öztürk %100

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışma için destek alınmamıştır.

Etik Onay: Bu makale, insan veya hayvanlar ile ilgili etik onay gerektiren herhangi bir araştırma içermemektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Peer Review: Independent double-blind

Author Contributions: Tolga Öztürk %100

Funding and Acknowledgement: No support was received for the study.

Ethics Approval: This study does not contain any human or animal research that requires ethical approval.

Conflict of Interest: The authors declare that they have no conflicts of interest.

Kaynakça

- Ali, A. (1997). The Muslim Factor in Sri Lankan Ethnic Crisis. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 17(2), ss. 253-267.
- Aliff, S. M. (2015). Indo-Sri Lanka Relations After The LTTE: Problems & Prospects. *Journal of Emerging Trends in Educational Research and Policy Studies*, 6(4), ss. 321-330.
- Ananda, K. (2016). *Politics After a Ceasefire: Suffering, Protest, and Belonging in Sri Lanka's Tamil Diaspora*, file:///C:/Users/user/Downloads/Ananda_columbia_0054D_13255.pdf (Erişim Tarihi: 07.08.2022)
- Bandaranayake, S., Dewaraja, L., Silva, R., Wimalaratne, K.D.G. (1990). *Sri Lanka and the Silk Road of the Sea*. Colombo: The Sri Lanka National Commission for UNESCO and The Central Cultural Fund
- Bullion, A. (1995). War Eclipses Peace in Sri Lanka. *Chatham House The Royal Institute of International Affairs*. 51(12) ss.226-229.
- Chelvadurai M. (1987), *Ethnic Conflict And Reconciliation in Sri Lanka*, Honolulu: University of Hawaii Press.
- Crowl, P. A. (1986). *Alfred Thayer Mahan: The Naval Historian*, (Ed. Peter Paret), *Makers of Modern Strategy from Machiavelli to the Nuclear Age*, Princeton: Princeton University Press.
- Eudeline, H. ve Henrotin, J. (2011). Sea Tigers, *Défense et Sécurité Internationale*, 72 (Temmuz-Ağustos), ss. 52-61.
- Garrity, P. (2016). *Churchill, Britain, and European Unity*, <https://winstonchurchill.hillsdale.edu/churchill-britain-and-european-unity/>, (Erişim Tarihi: 03.08.2022)
- Hellmann-Rajanayagam, D. (1994). *The Tigers of Tamil: Armed Struggle For Identity* (Vol. 157). Stuttgart: Franz Steiner.
- Hennayake, S. K. (1989) The Peace Accord and The Tamils in Sri Lanka. *Asian Survey*, 29(4), 401-415.
- Hoffman, B. (2006). *Inside Terrorism*. New York: Columbia University Press.
- Hoole, M.L.L. ve Sritharan, K. (2000) <https://uthr.org/history.htm>, (Erişim Tarihi: 07.08.2022)

http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/5249884.stm (Erişim Tarihi: 15.08.2022)

<https://www.channel4.com/news/exclusive-interview-new-leader-of-the-tamil-tigers> (Erişim Tarihi: 07.08.2022)

<https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/sri-lanka/> (Erişim Tarihi: 03.08.2022)

<https://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=11391> (Erişim Tarihi: 07.08.2022)

Kearney, R. N. (1986). Tension and Conflict in Sri Lanka. *Current History*, 85(509), ss.109-128.

Kumar, S. (2005). Suicide Bombers in Sri Lanka, *World Affairs: The Journal of International Issues* 9(3), ss. 96-106.

Mayilvaganan, M. (2019). ‘Troubled Waters’: Maritime Issues in Palk Strait, Indian Ocean. *Journal of Maritime and Coastal Studies*. 1(1), ss.35-48.

Mercier, G. (1990), “Le Concept de Propriété dans la Géographie Politique de Friedrich Ratzel (1844-1904)”, *Annales de Géographie*, 555, ss. 595-615.

More, M. (1993). *Sri Lanka: A Nation Divided*, <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1993/05/09/sri-lanka-a-nation-divided/0270089c-e650-4e10-a89f-28ac273bb676/> (Erişim Tarihi: 07.08.2022)

Muruganandan, S. (2021). *Assasins*. Lucknow: BFC Publications.

Mushtaq, S. (2012). Identity Conflict in Sri Lanka: A Case of Tigers of Tamil. *International Journal of Humanities and Social Science*, 2(15), ss. 202-210.

O'Ballance, E. (1989). *The Cyanide War: Tamil Insurrection in Sri Lanka 1973–88*. Londra: Brassey's.

Povlock, P. A. (2011). *A Guerilla War At Sea: The Sri Lankan Civil War*. Naval War Coll Newport ri Joint Military Operations Dept. <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA549049.pdf> (Erişim Tarihi: 14.08.2022)

- Price, M. (2022). The End Days of the Fourth Eelam War: Sri Lanka's Denialist Challenge to the Laws of War. *Ethics & International Affairs*, 36(1), ss. 65-89.
- Rai, B. (1998). *Naxal Violence: Internal and External Linkages*. (Ed. P. Agarwal, S. Kumar,) Sinews of India's Internal Security in 21st Century. Yeni Delhi: G.B. Books.
- Rajasingham, K. T. (2000). *Sri Lanka: The Untold Story Chapter 44*, <https://sangam.org/sri-lanka-the-untold-story-chapter-44/> (Erişim Tarihi: 07.08.2022)
- Raju, A. S. (2009). *The (in) Security of Fishermen in South Asia*. In Rumley D., Chaturvedi S., Sakhuja V., (Ed.), *Fisheries exploitation in the Indian Ocean: Threats and opportunities*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Richards, J. (2014). *An Institutional History of the Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE)*, Graduate Institute of International and Development Studies-CCDP.
- Roberts, M (2009). Killing Rajiv Gandhi: Dhanu's Sacrificial Metamorphosis in Death. *South Asian History and Culture*. 1(1) ss.25–41.
- Ross, R. R., ve Savada, A. M. (1988). *Area Handbook Series. Sri Lanka, A Country Study*. Library of Congress Washington DC Federal Research Div.
- Shashikumar, V. K. (2009). Lessons from the war in Sri Lanka. *Indian Defence Review*, 24(3) ss. 106-112.
- Sherman, J. (2003). *The Political Economy of Armed Conflict: Beyond Greed and Grievance*. New York: Lynne Rienner Publishers.
- Spykman, J. N. (1938). Geography and Foreign Policy, I, *The American Political Science Review*, 32 (1), ss. 28-50.
- Spykman, J. N. (1938). Geography and Foreign Policy, II, *The American Political Science Review*, 32 (2), ss. 213-236.
- Spykman, J. N. ve Rollins, A. A. (1939). Geographic Objectives in Foreign Policy, I, *The American Political Science Review*, 33 (3), ss. 391-410.

Spykman, J. N. ve Rollins, A. A. (1939). Geographic Objectives in Foreign Policy, II, *The American Political Science Review*, 33 (4), ss. 591-614.

Stokke, K. ve Ryntveit, A. K. (2000). The Struggle for Tamil Eelam in Sri Lanka. *Growth and Change*, 31(2), ss. 285-304.

Tambiah, S. J. (1986). *Sri Lanka: Ethnic Fratricide and the Dismantling of Democracy*, London: I. B. Tauris & Co. Ltd.

Wickremesekera, C. (2016). *The Tamil Separatist War in Sri Lanka*. Yeni Delhi: Routledge India.

Extended Abstract

Liberation Tigers of Tamil Eelam, also known as Tigers of Tamil, is a terrorist organization founded in Sri Lanka. The origins of the Tigers of Tamil date back to the 1950s. At the beginning of the establishment of the organization, there are some policies followed by the Sri Lankan state after independence, against the people of Tamil origin, who constitute approximately 12% of the population in Sri Lanka. The most important of these policies is the law enacted in 1956 known as "Sinhala Only Act". With this law, the people of Tamil origin were completely excluded, and they could not find anything about their language and culture during the construction of the Sri Lankan nation state. These exclusionary policies were not only lawful, but also some massacres against Tamils, which were accepted by the Sri Lankan state, also took place. The most important of these can be cited as the Black July Massacre in which 371 Tamils were killed. The mutual disintegration of the state and the Tamil minority became increasingly evident in the 1970s, and as a result, the Tigers of Tamil were organized both as a political party and started to carry out various small-scale actions as an armed organization. The first significant armed action by the Tigers of Tamil took place in 1983, when they killed 13 Sri Lankan soldiers in the geostrategically important Jaffna region.

It is a historical reality that terrorist organizations, which can be seen in many countries and regions around the world, cannot be easily dealt with by states. The main reason why states cannot cope with terrorist organizations is that they have to deal with an irregular guerrilla type of struggle, which is uncertain where and when they will encounter, compared to the regular army. Tigers of Tamil is an organization that adopted this kind of struggle. However, the Tigers of Tamil were definitively defeated in 2009, which is a rare situation in the world.

This is the main issue in this study. Along with Nicholas Spykman's geopolitical theory, the armed struggle between the Tigers of Tamil and the Sri Lankan state was discussed in the study. Nicholas Spykman's

geopolitical theory basically states that geography, as a constant data, fundamentally affects the policies and strategies of states. Accordingly, he mentions that states develop strategies along for their geographies. In other words, strategies have to be built on geographies. There are three different basic types of geography put forward by Spykman. These are land country, island (sea) country, and land - sea country. A landlocked country is a country whose borders are entirely terrestrial with other countries. It is relatively easy for these countries to build a military strategy as it will be sufficient to focus only on ground force. Land - sea countries are the most difficult to defend. Since it will be necessary to focus on both land and naval forces in these countries, it will be necessary to focus on more than one element and it will be necessary to transfer more resources to these aspects. Island countries, on the other hand, are easy to defend, similar to landlocked countries. This is because they have a natural protection shield because they are surrounded by the sea. They will also be able to protect themselves by focusing more on the navy.

Adhering to the methodology, if the struggle between Sri Lankan state elements and the Tigers of Tamil is considered, the most important data available can be seen as the island of Sri Lanka. The Tigers of Tamil organization, which feeds on the Tamil minority, succeeded in establishing dominance in the northern and eastern parts of the island between 1980 and 2009. After any defeat, the Tigers of Tamil never had an area to go beyond the borders of the country in which they operated. This situation was geographically impossible because Tigers of Tamil operated in the island country. This situation was the geographical disadvantage that put the Tigers of Tamil at a disadvantageous position. The Sri Lankan state, on the other hand, had the opportunity to follow the terrorist organizations operating in its country much better than the other land or land-sea countries, which we gave in the example of Spykman. This opportunity was entirely due to geographical factors.

When the Tigers of Tamil were operating, the most important opportunity and way out was actually India, just north of the island of Sri Lanka. Between India and the island of Sri Lanka, there is a series of islands consisting of a lagoon, and the two countries are very close to each other. In addition, there is the state of Tamil Nadu, the region of India close to Sri Lanka, and with a population of around 60 million Tamil origins living here, Sri Lankan Tamils are related with these Tamil Nadu communities. In this context, when the separatist movement of the Tigers of Tamil started, India tried to bring the organization under its own control by helping the Tigers of Tamil. However, the Tigers of Tamil, who resisted this, could not agree with India and started to fight with them. When this loneliness combined with geographical isolation, the Tigers of Tamil have embarked on a very difficult path strategically.

Based on Nicholas Spykman's theory, the struggle of Tigers of Tamil and Sri Lanka was stuck in an island. Although the Tigers of Tamil managed

to establish a navy and even an air force, this situation was not sustainable for a terrorist organization. After Sri Lanka managed to consolidate its domestic policy in the fight against terrorism, it launched an operation against the Tigers of Tamil with all its might, and in this operation, which lasted for about 3 years; it neutralized everyone including the leadership of the terrorist organization and achieved a decisive victory. This success of Sri Lanka in the fight against terrorism has also emerged as a result of the geographical gain that Spykman stated. In this context, the absolute defeat of terrorist organizations, which is not seen much in the world, has taken place in Sri Lanka within 3 years with the acquisition of geographical factors.